

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/l.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
65 mm po K 150. Uradni
razglasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leto K 120, za četrti leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklame se je za tist
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Francišanska ulica št. 6/l.,
Učiteljska tiskarna.

Pred krizo na Koroškem.

Ljubljana, 15. Zastopniki kapitalistične entente in poslušni sluge pangermanskega šovinizma so ugodili vsem nemškim željam na Koroškem in sklenili, da se mora umakniti iz naše plebiscitne cone vse naše vojaštvo in orožništvo ter suspendirati nadzorstvo nad veleposestvi. Ob Koroški meji stoje močne italijanske čete, ki naj „pomagajo“ pri plebiscitu. Nemški teror nad našim ljudstvom narašča. Vlada gospoda Vesniča se ne gane. Med revnim kmetiskim ljudstvom vlada silno ogorčenje zlasti vsled zahteve po odpravi sekvestracije.

Deželna vlada odstopila radi Koroške.

Ljubljana, 15. Ljubljanski dopisni urad objavlja: V včerajnji seji je plebiscitna komisija v Celovcu sklenila, da se ima naša vojska umakniti s cone A, ne da bi se poprej ali istočasno umaknilo italijansko vojaštvo z avstrijskega ozemlja na Koroškem, dalje da se ima umakniti tudi vse aktivno orožništvo, ki ni rodno iz Koroške, in končno da se ima suspendirati do plebiscita izvajanje nadzorstev nad veleposestvi. Z ozirom na to je deželna vlada v izredni seji danes dopoldne sklenila, podati svojo demisijo.

Vlade rešuje... in zahteva zase pooblastilni zakon.

Belgrad, 15. Včeraj je bila seja ministrskega sveta, na kateri so se bavili z uradnim vprašanjem. Za rešitev tega vprašanja se je predložilo vladni več načrtov, vlada pa se drži načrta Miljutina Popoviča. Razpravljali so o načrtu samem in ga izročili ministru za konstitucijo, da ga prouči. Za sedaj se ne bo uvedla uradna pragmatika, dokler vlada ne dobi pooblastila za izdajanje ukazov. Ko se bo to zgodilo, potem se bo na ta način uvedla pragmatika. Sklenili so, da bo šla vlada uradnikom na roko z zboljšanjem materialnega stanja, in sicer tako, da se bodo vpoštevali kraji, v katerih kdo služi, in število uradnikov obitelji. Vsak uradnik bo moral biti član konsumnih zadrug, katerim bo država sama dajala obratni kapital.

Demisija češkoslovaške vlade.

Praga, 14. Večerna izdaja „Prava Lidu“ naznaja, da bo danes ali jutri odstopilo celotno ministrstvo. Sledila mu bo uradna vlada. Dosedanji ministri dr. Beneš, dr. Engliš in dr. Hotovetz ostanejo v vladi. Kot bodoči ministrski predsednik se imenuje dr. Černy, predsednik moravske deželne uprave. Za ostale resortne prihajajo v poštev državni tajniki ali pa prvi oddelni načelniki. Kandidat za ministrstvo za narodno branbo je general Husak, načelnik vojaške pisarne predsednika Masaryka.

Praga, 15. Kakor doznava „Čas“ od dobro poučenega politika, ostane politični kurz po izstopu socialno-demokratskih ministrov iz vlade neizpremenjen. Poleg Černyja se imenuje kot kandidat za ministrskega predsednika tudi kancelar Samal.

Krvolitje v Turinu.

Dunaj, 15. Kakor poroča „Neue Freie Presse“, je bilo pri ponovnih cestnih bojih v Turinu mnogo oseb ubitih. V Turinu in Milanu so delavci zasedli več ostalih tovarov.

PRED POGAJANJEM Z ITALIJO.

Zagreb, 15. „Novosti“ javljajo iz Belgrade: Iz zelo zanesljivega vira se doznava, da je položaj na Jadrani za Italijo vsled lanskim D'Annunzi-ovih korakov in vsled zadnjih njegovih činov zelo neupoden. Italijanski krogi uvidevajo, da je Albanija zanje izgubljena. Da pa obdrže premoč na Jadrani, jim preostaja edino še nada v Dalmaciji. Naš minister za zunanje stvari dr. Trumbić bo v kratkem dobil poziv italijanskega ministra za zunanje stvari za direktna pogajanja. Zato dr. Trumbić bržkone ne bo prevzel vodstva agend v ministrstvu za zunanje stvari v Belgradu. Ldu.

PREVZETJE PODJETIJ PO STROKOVNIH ORGANIZACIJAH.

Rim, 14. (Agenzia Stefani.) Splošna zveza strokovnih organizacij je nadaljevala pogajanja z ministrom za delo in za notranje posle kakor tudi z več bankami glede prevzetja nekaterih velikih podjetij po konsorciju kovinskih strokovnih organizacij. Zdi se, da prevzamejo ta konsorcij ladjedelnice v Castellamare, v katerih je zaposlenih 2000 delavcev.

UPAD MADŽAROV.

Zagreb, 15. „Jutarnji list“ poroča iz Subotice: Pred dvema dnevnoma so madžarske čete poizkušale vdreti v Medunje. Pri Senozreju se prišlo do spopada med našimi in madžarskimi vojniki, ki so poizkušali vdreti. Naše čete so odbile Madžare, ki so imeli nekoliko mrtvih. Pozneje Madžari niso več poizkušali napadati.

KONGRES ČEŠKOSLOVAŠKE SOCIJALNE DEMOKRACIJE.

LDU Praga, 14. Zastopniki socialno-demokratske delavske stranke so imeli danes popoldne sejo v poslanski zbornici. Po političnem referatu poslanca Nemca se je prečital dopis socialno-demokratskih ministrov. Ministrski predsednik Tusar je k temu dodal daljšo izjavo. Prošnja ministrov po odstopu se je sprejela, odklonila na prošnja predsednika zbornice Tomaška. Nato se je z 39 proti 18 glasovom sklenilo odgoditi kongres. Poslanec Bechvne je v imenu takozvane socialno-demokratske v socialno-demokratski stranki likvidirala.

Praga, 15. Včerašnja konferenca zastopnikov socialno-demokratske stranke je sprejela resolucijo, kjer izjavlja, da člani leve ne morejo biti več člani stranke in odločiti o usodi stranke. Kongres stranke se je odgodil do konca decembra.

KOMUNISTI V ČEŠKOSLOVAŠKI

Praga, 15. „Venkov“ javlja, da ima klub češkoslovaških komunistov 15 članov. Dosedaj je imel 22 članov, sedem na jih je izstopilo. List zahteva nove volitve.

ODDAJA OROŽJA V BERLINU.

Berlin, 15. Danes je na 25 različnih krajih oddaja orožja, ki je bila v središču mesta zelo velika. Orožje se uniči v pričo onih, ki so ga oddali. V vzhodnem in severnem delu mesta je bila oddaja zelo majhna.

Mir z Bolgarsko.

Predvčerajšnjim je odobrilo belgrajsko narodno predstavništvo mirovno pogodbo z Bolgarijo in s tem naj bi bili vzpostavljeni zonetni mirovni odnosi med Jugoslavijo in bratsko bolgarsko državo.

Slike, ki nam jih je nudilo pri tej priliki naše prodajo narodno predstavništvo, presegaio že prav vse meje. Povdarili smo že ometovano v našem listu, da se nahaja naša država v naravnost katastrofalnem zunanepolitичnem položaju. Okrog in okrog nas sami sovražniki, ki čakajo kakor gladni volkovi, kedaj in kako bi planili po naši zemlji in jo raztrgali.

Vsak količnik nameten človek bi pričakoval, da bodo napeli naši državni prav vse sile, da razbijejo ta strašni železni obroč in si skušajo pridobiti vsaj nekaj prijateljev med našimi sosedi, če že ne zaveznikov.

Pa, ne! Pri debati o mirovni pogodbi z Bolgarsko v našem skandaloznem parlamentu je poslala vodilna vladna stranka, to je staroradikalna, kolikor načelnik hlapca pariskih bankirjev in žalibog ministriški predsednik z Vesničem na govorniško tribuno nekega podvignega človeka, ki sliči na ime Tomo Popović. Razumemo prav dobro, da bo Srbom težko že danes obtemati in polubovati Bolgare, a surovosti, ki jih je metal ta človek v obraz Bolgarom, presegaio že vse meje napačnosti, nešče meje dostojnosti. Enako so govorili do malega tudi vsi ostali govorniki, češnje klerikalno-liberalne vladne koalicije.

Vsi vemo, da je grešila Bolgarska med vojno silno mnogo, vsi na tudi vemo, da se današnji vodilni krogi v Sofiji prav dobro zavedajo tega in skušajo kolikor moreče napraviti vse krivice. S površja so izginili vsi od kralja Ferdinanda do Radoslavova in drugih in današnja Bolgarska vodijo možje čistih rok in čiste preteklosti. Ki se po svoji poštenosti vesti trudijo, da bi popravili storjene grehe svoje države. V to svrhu so poslali v Belgrad kot svojega diplomatskega zastopnika tudi moža, ki že s svojim imenom garantira, da je sedanja oritentacija Bolgarske novemu nasprotniku dosedanji. Sedanji bolgarski poslanik v Belgradu je znan kot velik prijatelj Jugoslovancev in zlasti še Srbov. Med vojno se je boril na strani entente proti oni Bolgariji, ki je plenila in morila po Srbiji. In sedaj vam pri-

dejo zaslepljeni staroradikalni šovinisti, katerim so zvesto sekundirali tudi »demokratije« in kličejo grom in strelo na to državo, ki se nam izmed vseh naših sosedov edina skuša približati.

In na vse te izbruhe največje surovosti in zaslepljenosti famozni gospod Vesnič ni reagiral, pač na je na koncu debate zapel zopet ono orahno pesem naše uslužnosti in hvaležnosti našim »velikim zaveznikom«, ne izvzemši Italije, ki pobila in mori po zasedenem ozemlju naše ljudi.

Proč s tako zunanjio politiko, ki umrobača našo komaj zeraieno državo. Naravnost nečuvno je, da se v vsem parlamentu ni našlo niti enega moža, ki bi ožigosal po zaslužnosti take Herostrate, take blaznosti in take zaslepljenosti.

Mi hočemo mir in prijateljstvo na vse strani, ker vemo, da nas more rešiti le mir, zlasti mir in prijateljstvo z našimi sosedi. V to svrhu zahtevamo takojšnje remedure vse naše zunanje politike. Mi nismo in ne bomo biti hlapci in avanturda pariskih bankirjev in Vesničevih »velikih zaveznikov«, ki nočemo razkolov in razprtij no vsej srednji Evropi, zlasti na na Balkanu, da bi nas tem lažje izžemal ententni kapitalizem, ampak hočemo prijateljstva z vsemi našimi sosedi in če tudi se zgodi to na klub perfidni ententi. Proč s sedanjo katastrofalno Vesničovo politiko.

Med vsemi našimi sosednimi državami nam za enkrat ponuja svoje prijateljstvo v prvi vrsti Bolgarska. Mi zahtevamo, da sodelujemo naši državniiki to prijateljstvo bratskega in sosednjega slovenskega naroda z odprtostjo in odkritim srcem. Pozabimo vsi, kar je bilo in začnimo novo življenje. Močan balkanski blok je danes nujno potreben kot protitež proti diktaturi ententnega kapitalizma in ta blok je brez Bolgarske nemogoč. Potrebujemo na mi ta blok bolj nego vsaka druga balkanska država.

Današnja SHS država je stvorila hrepenenje vseh jugoslovanskih plemenov, čim najožji združiti, politični in kulturni. Plod tega stoletnega hrepenenja je današnja Jugoslavija, ki na tvori vsakakor le prehodno obliko, kajti k temu SHS mora priti v doglednem času še Bolgarija. Šele tedaj bomo imeli pravo Jugoslavijo. To je cilj, ki ga mora nasledovati naša zunanja politika. P. St.

Socijalni demokrati in ljudsko glasovanje na Koroškem.

Pod gorenjim geslom je izšel v »Arbeiter Zeitung« 7. t. m. št. 247. članek sodruha Floriana Grögerja, ki pozivlja jug. soc. dem. stranko, naj vpliva na jugoslovansko vlado, da se ne bo pri glasovanju na Koroškem še nadalje tentala samoodločevalno pravico ljudstva.

Če podajam tukaj o Grögerjevem pozivu v zadevi koroškega plebiscita le svoje osebno mnenje storim to z zavestio, da zasluži odkrit poziv tudi odkrit in pošten odgovor četudi bi osebno mnenje posameznika podajalo le splošno razpoloženje naše stranke v vprašanju koroškega plebiscita.

Predvsem stoliimo jugoslovanski socijalni demokrati na stališču, da odklanjamo vsako odgovornost za likvidacijo svetovne vojne — del je likvidacije je pač koroški plebiscit sam. Toda, ker moramo z danimi dejstvi, torej v tem primeru s plebiscitom na Koroškem, računati kot politiki smo zavzeli tudi glede tega svoje stališče. Plebiscit na Koroškem smatramo kot — četudi ne idealno — sredstvo, da se omogoči na-

rodna samoodločba v zonah A in B na Koroškem. Zato hočemo, da se izvrši glasovanje brez terora, bodisi podro-belodrečnega ali rdečebelodrečnega. V tej zadevi smo storili svojo dolžnost. Ugotovitev, če so tudi koroški sodruzi storili pri svoji vladi zlasti za cono B, ravnoisto, nam je hipno nemogoča, zato ne govorimo o njej.

Ne sodelavamo pa, če kdo, zlasti kak socijalni demokrat, zastopa priklonitev koroških glasovalnih oze-mel, eni izmed obeh interesiranih držav, »mani iz narodnega kot pa iz političnega, socialnega, kulturnega, gospodarskega in strateškega (sic!) stališča.« Narodni boji naj bi se vendar — po željah nas socialnih demokratov — z nacionalno samoodločbo prenečili, to se na ne bo zgodilo, če se naj ravna samoodločba celo po strateških oziirih!

Naše stališče v vprašanju koroškega plebiscita je vsled tega nastopno: Slovensce naj glasuje za priklonitev h kraljevini SHS, Nemce za priklonitev k Avstriji. (To stališče je

izrečeno tudi v manifestu naše stranke z dne 25. decembra 1919 na prebivalstvo plebiscitnega ozemlja.) Kdor zahteva ali želi od prebivalstva kaj drugega, ta ne želi nacionalne samoodločbe.

Priznam rad, da bo eventualna razdelitev Koroške na dve vplivala na gospodarsko življenje Koroške, kot je obstojalo pred novembrom 1. 1918. Ne vidim pa nikakšnega vzroka, da bi prigovarjali zaradi tega Slovencu, naj glasuje za Avstrijo, ali Nemcu za Jugoslavijo. Če pride do razdelitve Koroške na dve, tedaj bodo prisilili ravno gospodarski interesi ločenih Korošcev obe državi, da uvedeta potrebna porajanja v gospodarsko zaščito svojih državljani in da jih ne pustita propasti. V tem bi jaz pozdravil pričetek gospodarskega zblizanja.

V boje meščanskih strank v zadevi plebiscita se naša stranka ne spušča. Meščanske stranke delujejo — tu kakor tam — s terorjem, puhlicami in demagogijo. Na to pot jim jugoslovanska socialna demokracija ne sledi.

Zato mi je žal, če govori sodrug Gröger med drugim tudi o tem, da koroški Slovenci ne razumejo slovensko-kranjskega književnega jezika. Prvič, v splošnem to ni resnično in kolikor utegne odgovorjati resnici, je temu kriva bivša c. kr. šolska politika, ki je privoščila vsem koroškim Slovincem, ki jih je po uradnih c. kr. podatkih 80.000, eno samo ljudsko šolo!

Jugoslovanski socijalni demokrati torej hočemo: nevljavano nacionalno samoodločbo plebiscitnega prebivalstva. Če pripade vsled tega del Koroške državi SHS tedaj se bomo bojevali za obrambo nemške manšine. Socialne demokrate nemške govornice sprejememo kot svoje brate v naše vrste! Narobe na upamo, da stori avstrijska socialna demokracija ravnoisto, zvesta svojim temelnim načelom, ki se je zame več kot eno človeško dobo možko bojevala v c. kr. Avstriji in nam je bila v tem tudi učiteljica!

S soc. dem. pozdravom!

Dr. Milan Korun.

član soc. dem. kluba v belgrajskem parlamentu.

Zedinjenje kovinarjev.

Ljudie, ki zagovarjajo zedinjenje za vsako ceno, navajajo kot glavni razlog, češ, če bomo zedinjeni, bomo imeli enotno fronto in tudi denarno bomo močnejši. Delajo na to tako, kakor bi slovenski kovinarji zedinjenja ne hoteli, dasiravno živkajo že vrabce na strelhi, da na Slovenskem niti enega kovinaria, ki bi se ne hotel zediniti. Skoro vse podružnice kovinarske organizacije so poslale svoje predloge in vse, razen dveh, zahtevajo zedinjenje na

federativni podlagi.

Torej ne zahtevajo drugega kakor to, kar so zahtevali tudi železnici, tiskarji, usnarji in drugi.

Kdo zavlačuje zedinjenje?

Zedinjenje zavlačujejo vsi tisti, ki zahtevajo, da naj se kovinarji strogo centralizirajo, to se pravi, dosedanje Osred. društvo naj se opusti ter se osnujejo direktne podružnice iz Belgrade, to pa zahtevajo proti volji ogromne večine kovinarjev v Sloveniji in na Hrvaškem.

Zakaj je to nemogoče?

Kdor bi hotel razpustiti Osrednje društvo kovinarjev, bi moral preiskati pokrajinski kongres slovenskih kovinarjev. Na kongresu je bilo društvo osnovano in samo kongres ima pravico, da ga razopusti. Prepričani smo, da bi absolutna večina takega kongresa bila proti razpustitvi. Kdor tega ne verjame, naj pregleda predloge, ki so jih poslale raz-

lične podružnice in če mu še to ne bo zadostovalo, se bo pa kmalu lahko na kongresu prepričal, da je res tako.

S kom naj se zedinimo?

V Srbiji šteje metalni »Savez« kakih par desetih kovačev, ki slepo drve za različnimi študenti, ki pa ne znajo niti a, b, c v strokovnem zibanju. kajli strokovno organizacijo so napravili za dekle politične stranke. Njihov odbor je ne da bi člane kaj vprašal, stopil iz mednarodne kovinarske zveze v Stuttgarteu.

Kovinarji na Hrvaškem

so se izjavili proti izstopu, ali agitatorji, ki jih pošiljajo iz Srbije z lažjo bežo člane, tako, da hrvaški sodrugi na kongresu ne marajo prevzeti poročila prav nikakršne točke dnevnega reda.

Ali je to kako zedinjenje.

ako hoče par študentov s pomočjo nekaterih nezavednežev prezagiti in razbiti vse poštene organizacije in hrvaškem in v Sloveniji in to samo

raditega, ker se te organizacije branijo, da bi jim par dobro plačanih podkuplencev iz Belgrade diktirali?

Kdor hoče delati politiko, naj gre v politične organizacije, strokovne naj na skrbje, da zberejo vso maso delavstva v svojo srednjo ne glede na politično prepričanje.

Strokovna organizacija mora biti enotna kajli, kadar je mezdno zibanje, morajo vsi v dotičnem podjetju uslužbeni ljudje stati kot en mož za njo. Ako bomo pa strokovno organizacijo razcepili na komunistično in soc. demokratsko, bodo na enkrat stajali komunisti, drugič socialisti — dosegli pa ne eni ne drugi ničesar. Zato zahtevamo.

enotno strokovno organizacijo in zedinjenje z vsemi tistimi kovinarskimi organizacijami, ki zahtevajo ravno isto, kar zahtevamo mi.

Na tej podlagi je zedinjenje mogoče takor! Kdor na hoče kaj drugega, ni na pravi poti, ter vedoma ali nevedoma škoduje delavstvu.

Kovinarji! V boj za kovinarsko federacijo Jugoslavije!

pri Slovincu. V seji ministrskega sveta g. dr. Korošec po svojih informacijah — ni podal nikake »ustne ograde«. Fakt je tu, da je dr. Korošec, dobro vedoč, da finančni odbor deluje in da sedi v tem odboru večučen njegov somišljenik Veseljak — podpisal absolutistično naredbo, s katero se uveljavlja finančni zakon. — Ako veste, kakor »Slovenec« v št. 210 poroča, da ne pride proračun pred parlament, potem veste, da je sedanje razpravljanje v finančnem odboru — komedija. Pa to bode še imeli priliko v par dneh točno konstatirati. Danes je finančni zakon — po zaslugi dr. Korošca in njegovih tovarišev — uveljavljen! Trditve »Slovenca«, da sem jaz fin. ministru na njegovem proračunu »med štirimi očmi« častil, je seve iz trte izvita in ne navadna klerikalna laž! Med »štirimi očmi« se je to zgodilo — sveti Duh pa je to gorko prinesel v uredništvo »Slovenca«! Kaj — ali jo niso pogruntali. Dalje trditve o tem, da se mene redkokdaj vidi v zbornici in finančnem odboru, so seve navadne izmišljotine. Fakt je, kot sem omenil: dr. Korošec in vsi njegovi tovariši v vladi nosijo odgovornost za to, kar so podpisali. Vse to, kar klerikalci — tako njih Veseljak v fin. odboru kakor njihovi časopisni doma — uganjajo, je grdo in nepošteno. Ako bi bilo to iskreno, potem bi moral dr. Korošec demituirati in stopiti s klubom v opozicijo.

+ Romunska meja zaprta. »Beogradski Dnevnik« prinaša iz Negotina vest, da so romunske obmejne straže prepovedale vstop v Orsovo, kar so motivirale z valutnim vprašanjem. Zdi se pa, da je vmes drug vzrok, zlasti upori romunskih kmetov ob meji, med katerimi se razšira komunistično gibanje. Romuni govore, da bo meja proti Jugoslaviji zaprta še deset dni.

+ Vzrok demisijske češkoslovaške vlade. »Pravo Lidu« objavlja dopis socialno-demokratskih ministrov, ki so ga poslali konferenci zastopnikov socialno-demokratske stranke. Njihovo stališče v vladi je zelo omanjalo vsled izjave sodrugov, ki se priznavajo za komuniste in ki želijo brezposlojnega pristopa k tretji internacionali. — Vseled tega bi bili ministri v svojem delovanju odvisni od tujih oseb, ki ne poznajo razmer v češkoslovaški republiki in nimajo interesa na njenem precvitu.

+ Nemški opravniki v Londonu poslanik Schommer je imenovan za izrednega in pooblaščenega veleposlanika.

+ Kriza v francoski socialistični stranki. Listi nadalje razpravljajo o poročilih, ki sta jih prinesla Cachin in Frossard iz Rusije glede pridružitve francoskih socializtov k tretji internacionali. Longuet smatra to pogoje za nesprejemljive. Mnoga znamenja je, ki kažejo, da je možno razcepiljenje v socialno-demokratski stranki. — Cachin z vsemi močmi nadaljuje propagando za priključitev k tretji internacionali, vendar pa se mu zelo upirajo posebno voditelji splošne delavske zveze.

+ Kongres v Portsmouthu. Kongres »Trade-Unionistov« je proučeval poročilo parlamentarnega odbora. Joubaux zastopal Francijo. — Robert Williams je protestiral proti postopanju vlade, ki je zabranila ruskim odposlancem, da se niso udeležili kongresa. Predsednik Thomas je izjavil, da je napravil parlamentarni odsek potrebne korake v tej zadevi pri vladi. A vlada je odgovorila, da ne smejo ruski sindikatski prestopiti meje vsled Lloyd Georgevega ukaza. Permanentni organizacijski odbor se je odločil, da poda vladi protestno resolucijo proti zakonom o nezaposlenosti in bo zahteval od vlade, da izroči strokovnim organizacijam podelbo nezaposlenosti in industrijskim obratom. Način glasovanja je ostro kritiziral sodrug Smillie. Rekel je, da škoduje sindikatom in da se je ustvarila blok proti rudarjem. Njegova izjava je kongres burno pozdravljala. Pri naslednjem zasedanju je kongres enoglasno odobril zadržanje angleških rudarjev in je zahteval zanje takojšnje zadoščenje.

+ Proti odposiljavanju francoske municije Poljski, Francoske strokovne zveze

so se odločile, da nastopijo z najenergичnejšimi sredstvi proti nepostavni preiskrovanju poljske armade s francoskim vojnimi materialom. Izdale so na kovinarja proglas, v katerem jih pozivljajo, naj se zadržijo vsakega dela, ki bi moglo koristiti poljski reakciji.

+ Litvanska vlada se premesti, kakor poročajo iz Kovna, v Vilno.

+ Kitajska diplomatska mislija je dospela v Moskvo.

+ Boljševiki zopet uvedli zasebno lastnino. Po telegramu iz Stockholma poroča »Daily Telegraph«, da bodo boljševiki ponovno vzpostavili zasebno last, uvedli svobodno trgovino, dovolili ustanavljanje privatnih bank, v slučaju da to zahteva Anglija za obnovo odnosov s sovjetsko Rusijo. Vest se nam zdi zelo neverjetna, da bi mogli boljševiki toliko popustiti od svojega programa, dasi nam je znano, da so že precej popustili, tako na primer glede socializacije zemlje itd.

+ Imperializem Japonske. O razvoju japonskega imperializma piše Vilenski v »Izvestijah«. Japonska je postala velika vojaška moč. Stopila je v krog velitelj in se ne zadovoljuje več s skromno vlogo samobrambe. »Azijo Azilijatom« — to je danes bojno geslo japonskega imperializma in edina njegova želja. Z mrzlično naglico je bila armada izvežbana in oborožena, grade se nove vojne ladje, denar ne hranijo za vzdrževanje generalov, poglavarjev raznih tolp, končno tiska, ki se poslušno udima japonski imperialistični politiki. Japonska se hoče močno ustaliti na azijskem kontinentu. Hoče si zagotoviti Sid-Mandžurijo, zavzeti obalo na daljnem ruskem vzhodu in tako ustanoviti močno nevtrarno silo na otokih. Japonska zahteva razoroženje ruske obale v Tihem oceanu. Gotovo ne nazve Japonska nobenih ovir svoje politike za izolirane sovjetske Rusije od Kitajske. — Toda samo približno. Zadnji dogodki na Kitajskem so napravili Japoncem mnogo skrbi. Delavne množice Kitajske so stopre v novo revolucijo in protestirajo proti japonskemu tisku. Rusko prebivalstvo daljnega vzhoda gre družno s kitajskimi delavci v njihov boj proti japonskemu imperializmu. Na daljnem Vzhodu se pripravljajo močnejši odpor proti japonskemu imperializmu.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 15. sept. 1920.

121. redni sestanek začasnega narodnega predstavništva odpravi predsednik dr. Vukčević ob polu sedemnajstih. Tajnik Jovanović prebere protokol zadnje seje, ki se sprime brez ugovora. Potem prečita prošnje in prilože. Predlog poslanca dr. Ivana Posčiča o zakonskem načrtu za pobijanje draginje se da odseku za oceno. Poslanec Bukšeg vpraša, ali je ministrski predsednik odklonil njegov predlog, podpisan od 14 narodnih poslancev, da bi se vršila konferenca v narodni skupščini glede dogodkov na Hrvaškem ob popisovanju in žigosanju živine. Bukšeg konstatira, da odlaganje konference ni odvisno od pristanka ministrskega predsednika, nego da o tem odločuje narodna skupščina. On smatra, da se krši poslovnik. — Predsednik Vukčević: Predlog se predloži vladi, da ona izjavi, ali naj se vrši konferenca, ali naj se javno razpravlja o tem vprašanju. Ker ni noben minister prisoten, se preide na dnevni red: pretes zakonske priloge o pogodbi med zavezniškimi in pridruženimi silami ter Bolgarijo. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril poslanec Smodej za spravljivo politiko z Bolgarijo in izjavil, da bo Jugoslovanski klub glasoval za. — G. Dimitrije Popadić (sellaška stranka) izjavil, da bo glasoval za mirovno pogodbo z Bolgarsko. Predsednik Vukčević: Pretes mirovne pogodbe je izvršen. Treba je, da predidemo na glasovanje. Ker pa se sekcije še niso konstituirale, prostim gospodo, da se sestavijo in konstituirajo ter podajo svoje

poročila. — Pred poimenskimi glasovanjem odredi predsednik odmor za deset minut. — (Po odmoru.) Tajnik naznani izid konstituiranja sekcij. Prva sekcija: Predsednik Stanojević, tajnik Kerubin Segvić; druga sekcija: predsednik Kapetanović, tajnik dr. Čop; tretja sekcija: predsednik Ilić, tajnik Jovanović; četrta sekcija: predsednik dr. Peleš, tajnik dr. Subotić; peta sekcija: predsednik dr. Manojlović, tajnik Hadžić; šesta sekcija: predsednik Radović, tajnik Žugić; sedma sekcija: predsednik dr. Bedaković, tajnik Mihajlović. — Preide se na poimensko glasovanje. Glasovalo je 146 poslancev, 136 za in 10 proti. Predlog za mirovno pogodbo z Bolgarijo je torej sprejet.

Zbornica preide na prošnje in prilože. Poročevalec dr. Besarović čita poročilo o mirovni pogodbi z Avstrijo. — Govorila poslanca Smodej in Jelavić. — Predsednik dr. Vukčević zaključiti nato sejo ob dvanajstih in odredi prihodnjo poltrajanje v četrtek ob 16. — Poslanec Jovanović zahteva, naj odredi predsednik, da se proti onim poslancem, ki niso prisostvovali seji, uporabi poslovnik in da se jim odvzamejo dnevnice. — Predsednik izjavlja, da bo pri poimenskem glasovanju vedno uporabljal § 150 poslovnika. Kdor ne bo imel potrčila, da je bolan ali da je bil odsoten radi važnih opravil, izgubi dnevnicu.

Dnevne vesti.

Hišni posestniki so torej večeraj še nemoteno zborovali, a najbrže tudi zadnjič, ker v bodoče takih izjavljanj ne bomo več mirno prenesli. Okrog 4. popoldne so začeli polniti »Unionovo« dvorano. Vse je prišlo, kar šteje ta kasta medse. Nemci in Slovenci, celo iz Hrvaške jih je prišlo par. Med drugimi smo opazili poverljivega Ravnikarja (ki se je s tem kaj slabo predstavil kot poverjenik za socialno skrb), župana dr. Tavčarja (znanega zaščitnika prepotentnih milijonarjev), tema so pa sledili pottem razni velmožje, suhi in debeli, stari in mladi, posvetni in duhovski. Da ni manjkalo »Narodovega« reporterja, Josipa Krementa (v cilindru in v gala) je uvidno, morda bo zaslužil tudi s tem shodom kak desetak. Shod je pozdravil pismono-liberalni poslanec dr. Kramer, česar naj stanovalci iz vagonov ne pozabijo. Kot zapisnikar je fungiral vodja klerikalnih »Orlov« Pirca, kar bo »Večerni list« najbrže »pozabil« omeniti. Nastopili so razni »govorniki«, med katerimi se je posebno osmešili neki debeluhar iz Zagreba, ki se je silno jezil na socialiste (g. Govekar ploska), komuniste in krščanske socialiste, katere meče ta brhiti- ni knjevasnik vse v eno vrečo. Mestenski gospoda dviga glavo in oficijelna udeležba vlade kaže, da bo treba pokazati zobe. V stanovanjskem vprašanju ne popustimo niti za las, ampak zahtevamo brez-pogojno še remedične dosedanjih naredb v korist onih iz vagonov.

Boj za šolo stopa v aktualni štadij in vse kaže, da hočejo klerikalci izzvati z njim kulturni boj, ki ga za volitve tako nujno potrebujejo. V večeršnjem »Slovencu« je začel zagovarjati Verstovškovo korupcijo je tudi nekaj znani liberalni kričar Fr. Silvester, v torkovi številki pa besni najbrže bivši urednik »Jesenjske« strazhe proti Gangli in Fleretu in grozi s štrajkom »katoliških« staršev. Očividno je, da se hoče klerikalizem pri nas popolnoma polastiti šole, za to bo treba izpregovoriti o tem v kratkem odkrito besedo.

Nečuvno uradovanje so vpeljali pri nas carinski uradniki, ki nam jih je poslal iz Srbije dr. Korošec intimus Protić. Birokratizem, počasnost, nevednost, zanikarnost, prepotenost in korupcija tega urada presega že vse meje. Sedaj je baje resno ogroženo obratovanje mestnega vodovoda, plinarne in elektrarne, ker ta gospoda ne zacarini mazilnega olja, ki stoji na kolodvoru že dalje časa. Kaj res nima vsak slovenski poslanec z 2 ministroma na čelu toliko moči, da bi pomedel s tem nečuvnim balkanizmom.

gam vam, da ga bom premagal... in na način, ki ga bo pomnil... a hiteti moram, ker on je silno daleč pred menoj: k temu mu je pomagal g. Robert Darzac, in ki mu je pomagal tudi to noč... Pomislite, vsaki-krat, kadar pride morilec v grad, se odstrani po nerazumlivem naključju g. Robert Darzac iz grada ter ne mara povedati, kako je uporabil ta čas!

— Vsakokrat, kadar pride morilec v grad!... Torej je zopet prišel?

— Da, ono noč, ko se je dogodilo tisto... Vendar bom izvedel sedaj tisto, o čemer mi govori Rouletabille že pol ure, ne da bi mi povedal, kaj se je dogodilo. Pa, izučil sem se, da ni dobro siliti v Rouletabilla z vprašanji... Govoril je, če se mu je zljubilo in če je spoznal za potrebno; ni se oziral dosti na mojo radovednost, ampak je razvil samo nekaj točen pregled, boli namenjen niemu same-mu, o važnem dogodku, ki ga je zelo zanimal.

(Dalje prihodnjic.)

PRORAČUN MADŽARSKE.

LDU Budimpešta, 14. (MKU.) Finančni minister je v današnji seji narodne skupščine predložil državni proračun, ki izkazuje 8860 milijonov kron rednih in 1711 milijonov izrednih dohodkov in 8434 milijonov rednih in 10.773 milijonov izrednih izdatkov. Izdatki za investicije znašajo 1300 milijonov kron.

KONFERENCA V AIX LES BAINS.

LDU Pariz, 13. (DunKU.) Kakor poroča »Petit Journal«, tvori eno glavnih točk konference v Aix les Bains stališče italijanskih delavcev glede opustošenih pokrajin. Italija zahteva za svoje delavce enako stališče kakor francoski, tudi v kolonijah. Nadaljevali točke tvorijo vraščanja ladijske prostornine. Italiji so del bivših avstrijskih in čeških ladij, ki ji prišče, odstopili s pozicijo, da se sporazume z Jugoslavijo. To se je zgodilo pretekli tork. Ministra Bertolini in Trumbić sta v Parizu oddisala tozadevno pogodbo.

VOLITVE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

London, 15. »Times« javljajo iz Washingtona: Demokrati so doživeli pri volitvah v mestu Maine velik poraz. Republikanski guverner je bil izvoljen z večino 60.000 glasov. Vsi člani kongresa in mainske oblasti bodo republikanske. Zdi se, da je neprivlačnost Wilsona kriva tega poraza.

Politične vesti.

+ Finančni odbor in klerikalno časopisje, »Slovenec« od 15. sept. v št. 210 ima telegram iz Belgrade s sledečo vsebino: »Finančni odbor je danes nadaljeval svoje delo kljub odsotnosti finančnega ministra Stojanovića. Ne ve se še, če pride proračun pred parlament«. — V isti številki pa napada našega sodruga Antona Kristana, čes, da ga je redkokdaj videti v zbornici in da je v sejah finančnega odbora le tedaj, »kadar pride uganjat demagoštvo«. Pobožni »Slovenec« se seve poleg tega zlaže, da je doktor Korošec podpisal proračun z »ustmeno ogrado, da se mora proračun v več postavkah izpremeniti in priti v razpravo pred parlament« in da je s. Kristan finančnemu ministru »med štirimi očmi« častil na njegovemu »sijajnemu prora-

čunu. Vprašali smo s. Kristana, kaj k temu pravi, in sodrug Kristan je nam sporočil sledeče: »Hudo je res za klerikalce, ker je težko uganjati doma protivladno politiko — v Belgradu pa sedeti v vladi. Vendar se jim mora priznati, da so močnejši tako v zavijanju delstev kakor v pačenju resnice. — Njih voditelj, dr. Korošec je podpisal naredbo, s katero se uveljavlja Stojanovičev zakon. Podpisal je vsled sklenja ministrske seje; sluga finančnega ministra pa mu je prinesel polo v podpis. Ako se je ustno, kakor pravi »Slovenec«, »ogradil«, potem se je to zgodilo (kar ne verjamem!) v privatni sobi dr. Korošca napram slugi finančnega ministra. Oprostite — če sem to zapisal, — zapisal sem le, da dokazem na tej »ustni ogradi« zavijanje dejstev gospode

lim obrazom je izgovoril za me nerazumljive besede:

— Če te stvar matematično mogoča, zakaj ne bi bila še človeško! A če je mogoča človeško, potem je to grozna afera!

Prekinil sem Rouletabilla v njegovem sanogovornu:

— Vratarjeva sta torej sedaj na svobodi?

— Da, osvobodil sem oba jaz sam. Potrebujem zanesljive ljudi. Žena mi je zelo vdana, in vratar bi se dal ubiti za mene... In, ker ima tale ščipalnik stekla za dalinovidno, bom prav gotovo potreboval vdane pomočnike, ki bi se dali zame tudi ubiti!

— Oj! Oj! pravim, prijatelji, prav nič se ne smeteje... In kedaj se bo treba pustiti ubiti?

— I kaj, danes zvečer, moram vam povedati, dragi moj, pričakujem morilca to noč!

Oj! oj! oj! Morilca pričakujete to noč... Res, res, to noč čakate na morilca... torej poznate morilca?

Oj! oj! oj! Sedaj je mogoče, da ga poznam. Norec bi bil, če bi trdil naravnost, da ga poznam, ker matematični račun, ki jih delam sedaj o morilcu, kažejo tako nenavadne sklepe, tako grozne, da upam, da le še mogoče, da se motim. Oh, upam, upam, tako goreče...

— Ko pred petimi minutami se niste poznali morilca, kako morete reči, da ga to noč pričakujete?

— Ker vem, da mora priti. Rouletabille je tlačil nibo, počasi, prav počasi, nato si to je priznal.

To mi je napovedovalo zanimivo novost. V tem trenutku je šel nekdo po hodniku, mimo naših vrat. Rouletabille je poslušal. Koraki so se oddalili.

— Ali je Friderik Larsan v svoji sobi? vprašam in pokažen na steno.

— Ne, mi odgovori reporter, ni ga: danes zjutraj je odšel v Pariz: vedno je za petami Robertu Darzacu!... G. Darzac je namreč tudi odšel danes zjutraj v Pariz. Vse to se bo slabo končalo... Prepričan sem, da ne bo minil še en teden, ko bodo zašli g. Darzaca. Nahuše je,

da se je navidez vse zvezalo proti nesrečnejši: dogodki, razmere, ljudje... Ne mine ura, ki ne bi prinesla nove obtožbe proti g. Darzacu... Preiskovalni sodnik je kar zaslepljen... Sploh, razumem že, da je lahko zaslepljen...

— Friderik Larsan pa vseeno ni začel.

— Mislim sem, pravi Rouletabille z malo zaničljivim nasmehom, da je Fred vse drugače velik... Že res, srednjo vrsto že presega... Tudi jaz sem ga zelo občudoval, ko se nisem poznal načina, kako on dela... To je žalostno... Slavo si je pridobil edino s svojo nesposobnostjo: toda filozofije ne pozna: matematična stran njegovih sklepov je neverjetno revna...

Gledal sem Rouletabilla in nisem se mogel ubraniti, smehljati, ko sem slišal, kako ta osemnajstletni dečko »zdelava« petdesetletnega policista, ki je že dostikrat dokazal, da je najsrečnejši policijski zasledovalec v Evropi...

— Vi se smeteje, mi reče Rouletabille... Nimate pravi... Pri-

LISTEK.

Škrivnost „rumene sobe“.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dalje.)

Vstal je, svojo roko mi je položil na ramo in se smehljati kot norec: rekel mi je:

Se znorel bom zaradi ščipalnika! Pogledite, matematično je mogoče, a človeško je nemogoče... kako torej... kako torej...

Nekdo je potrkal prav narahlo dvakrat na duri. Rouletabille je odprl za ped vrata. Zavpil sem v galeriji vratarjevo ženo, ki sem jo videl, ko so jo peljali k zasliševanju v paviljo. Čudil sem se, da jo vidim sedaj tukaj, mislil sem, da je še vedno pod ključem. Žena je rekla s prijetnim glasom:

— V špranji na tleh!

Rouletabille je odvrnil: »Hvala! in žena je odšla. Škrbno je zaprl vrata ter se obrnil proti meni. Z div-

Dnevna kronika.

Trgovska akademija v Ljubljani. Z letošnjim šolskim letom se otvori I. letnik ter abiturientski tečaj. V I. letniku se sprejemajo učenci, ki so dovršili 4. razred tuzemske srednje šole (humanistične gimnazije, realne gimnazije, realke) ali pa 4. razred štirirazredne meščanske šole. In sicer v matematiki, realnih in učnem jeziku natimani z dobrim uspehom. V vseh drugih predmetih vsaj z zadostnim uspehom. In ki so do polnili 14. leto ali ga dopolnijo v teku tega leta. To velja tudi za učence, ki so imenovanih srednjih šol in dekliškega liceja ali dekliške realne gimnazije, ako sta zadnja dva javna zavoda ali imata vsaj pravico tavnosti, ter za učence štirirazredne meščanske šole. Pri sprejemu imajo prednost tisti, ki se izkažejo z vsaj zadostnim redom iz katerega modernega jezika (francoščine, nemščine, italijanščine). Dokler pa štirirazredne deške in dekliške šole še niso povsod ustanovljene, se morejo sprejemati v I. letnik tudi absolventi in absolventke trirazrednih meščanskih šol pod istimi pogoji, ki so zgoraj določeni. V slučaju prevelikega števila prijavljenih se bodo upoštevala le najboljša spravevala.

V abiturientski tečaj se sprejemajo le absolventi in absolventke humanistične in realne gimnazije ter realke Matura ni potrebna.

Prijave sprejema Josip Gogala, nadzornik trgovskih šol. Kongresni trg 2. in sicer 17. in 18. t. m. od 11—12 dop. in 20. t. m. od 10—11 dop. Prijavitelj se more tudi pisмено.

Glasbena Matica. Vsi konservatoristi naj se zbere v petek, 17. septembra dopoldne ob 11. uri v dvorani Glasbene Matice. Ravnateljstvo.

Gojencem šole Glasbene Matice se naznanja slednji red razdeljevanja učnih ur za šolsko leto 1920/21: K razdeljevanju učnih ur naj pridejo v dnevi 16., 17. in 18. septembra: 1. gojenci orkestralnih instrumentov: flavie, oboe, klarineta, roga, trobente, pozavne in kontrabasa v četrtek, ob 2. uri popoldne; 2. gojenci glasbene teorije v četrtek, ob 4. uri popoldne; 3. gojenci mladinskega petja v četrtek, ob 5. uri popoldne; 4. gojenci violončela v petek ob pol 4. uri; 5. gojenci klavirja v petek ob 4. uri popoldne; 6. gojenci harmonija v petek ob 6. uri; 7. gojenci solopetja v soboto ob 3. uri; 8. gojenci za gosli in vijolo v soboto ob 4. uri. Razdeljevanje učnih ur se vrši v dvorani Glasbene Matice v hiši Vegova ulica števil. 7 v II. nadstropju. Redni pouk se prične v ponedeljek, 20. septembra. Šolsko ravnateljstvo.

Odlok finančnega ministra glede obveznic vojnih in predvojnih posojil. Finančni minister je v zaščito interesov naših državljanov, ki imajo obveznice teh posojil bivše Avstrije in Ogrske izven mej kraljevine v Avstriji in Ogrski, odkoder jih sedaj ne morejo uvesti na naša teritorija, ker se nahajajo tam pod sekvestrom, odredil sledeče: Naši državljanji, ki imajo take obveznice, se pozivljajo, da jih prijavijo v Srbiji in Črnigori Generalni direkciji državnih dolgov in Belgradu, in ostalih področjih naše kraljevine pa delegacijam ministrstva financ v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu. Prijave morajo vsebovati sledeče podatke: Krstno in rodbinsko ime lastnika, poklic, kraj stanovanja (natančen naslov); vrsto in številko vsakega posojila, njih skupno nominalno vrednost (po možnosti serije in številke); podlago, na kateri so se deponirale (n. pr. depot, lombard, žemljena kaveja itd.) ter vsoto dolga, za katere jamčijo; kraj in zavod, pri katerem so obveznice deponirane. — Prijave se morajo vložiti v roku od 15. do včerajš 30. septembra 1920 in sicer posebej za obveznice predvojnih in posebej za obveznice vojnih posojil. Rok za vložitev prijav se ne bo v nikakem slučaju podaljšal. Prijave, ki ne bi točno odgovarjale prej označenim predpisom, se ne bodo upoštevale. Strankam, ki so svojedobno te vrste obveznic prijavile v repatrijacijsko tukajšnji podružnici »Jadranske banke« ali pa v ajsadnem času »Repatrije«, ni treba vložiti predpisanih objav, pač pa naj v lastnem interesu predložijo tozadevna pismena potrdila, ki so jih prejeli od »Jadranske banke« oziroma »Repatrije«. Priporočamo, da stranke, ki imajo obveznice posojil s posredovanjem domačih denarnih in drugih zavodov (bank, hranilnic, posojilnic, zavarovalnic itd.) v depotih, v lombardu itd. v Avstriji in Ogrski, prijavijo obveznice potom teh zavodov delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Vse druge stranke naj vložijo prijave v predpisnem roku direktno tej delegaciji.

Manipulacije z moko. Mestno tržno nadzorstvo naproša občinstvo, da nemudoma naznani vsak slučaj nakupa pokvarjene moke. Točno poročilo in vzorec moke ter kruha, pečenega iz te moke, naj se pošlje na mestno tržno nadzorstvo, magistrat.

Uvoz in zloraba žigosanih 1 in 2 K bankovcev. Na naši severni meji se je v

zadnjem času opazil velik naval 1 in 2 K bankovcev zlasti nove serije 1300—1400. Ker je brezdvomno dokazano, da so ti bankovci iz Nem. Avstrije semkaj vtihoapleni in zlorabno žigosani, je obratno ravnanje južne železnice odredilo, da vse postaje odklanjajo sprejem takih bankovcev.

Cene poštnih vrednostnih golic in obrazcev. S 1. oktobrom 1920 veljajo za poštnovrednostne golice in obrazce sledeče cene: za navadne dopisnice v notranjem prometu 15 par; za odprte dvojne dopisnice s plačanim odgovorom v notranjem prometu 30 par; za uradne dopisnice, 25 komadov 95 par; za poštna nakazila in potrdilne nakazila k vplačanim brzojavnim nakazilom 10 par; za navadne poštna spremnice 20 par; za povzete poštna spremnice v notranjem ali mednarodnem prometu 40 par; za uradne poštna spremnice, 25 komadov 1 dinar 90 par; za naročilne liste k poštnim nalogom 10 par; za ovitke k poštnim nalogom 20 par; za carinske deklaracije 10 par; za denarne ovitke 25 par; za predajne knjige, velike 5 dinarjev 50 par, male 4 dinarje 50 par; za prejemalne knjige 3 dinarje 50 par; za brzojavne golice 5 par; za golice k brzojavkam na obračun 20 par; za sprejemne liste k brzojavkam 10 par; za davčne plačilne liste 15 par.

Telefonske pristojbine z Avstrijo. Avstrijski državni urad za promet je od dne 12. t. m. določil nastopne telefonske pristojbine z Jugoslavijo: 88 kron za navaden pogovor med Dunajem in Mariborom, Ptujem, Celmem in Zidanim mostom; 105 kron za navaden pogovor med Dunajem in Ljubljano, Zagrebom in Brodom. Pogovori za časopisne stanice polovico.

Vsi oni visokošolci, ki mislijo letos na Dunaju študirati, se vabijo v njihovem lastnem interesu na važen sestanek, kateri se bo vršil v petek dne 17. t. m. ob 2. popoldne v restavraciji Narodnega doma.

Vlom pri P. Wetzlerju na Vrhniki. V skladišču P. Wetzlerja na Vrhniki je bilo te dni vlomljeno. Vlomilec je odnesel dva elektromagneta, vredna približno 10.000 K. Ukradena elektromagneta sta popolnoma nova, črna pleskana.

Nevarna tatava aretirana. Orožništvo v Gaberju pri Celju je te dni dalo pod ključ rafinirano tatavo Floro Dobravo, doma iz Litije. Klatila se je po celjski okolici ter raznih vaseh, kakor Lahovni, Prekorju itd., ter izvršila tam polno tatvino. Tatava je izvrševala pred tem svojo »obrt« tudi po Kranjskem. Izročena je okrožni sodniji v Celju.

Neumnost in ciganka. V Hrastniku je v torko okoli popoldneva prišla ciganka in rudarjevi ženi Č. Povpraševala je o raznih stvarih. Izvedela je končno, da ima ta žena 1600 K denarja. Začela je potem pripovedovati razne grozne stvari in ji je tudi »šlogala karte«, po katerih ji je prerokovala, da bo pogubljena, ako ne da za eno egiptovsko mašo. Razbila je tudi jajce, v katerem je menda bilo, nekaj kosil in lasje. Žena je seve mislila, da je že v peklju. Po rešitvi vprašajoč, ji je računala ciganka 2500 K. Ker pa žena ni imela v gotovini toliko, ji je računala in še dva prstana v vrednosti 900 K, češ, da mora nesti ta o polnoči na pokopališče in tamkaj razne molitve opraviti. Pred odhodom je še zabičala ženi, da ne sme dva dni svojemu možu o tem nič povedati. Tako je tudi storila. Orožništvo je bilo komaj v petek obveščeno o tej slepariji, katere žrtev je ubogi rudar. Rudarje pa opozarjamo, da je njih dolžnost, da pouče svoje žene, da ne bodo verjele takim vražam. Saj čudno ni, da je tako, ker so razni sedaj najboljše komunisti agitirali za razne pohode ob nedeljah k maši z rudarsko godbo in zastavo, češ, bomo pridobili kmete in menda tudi ciganke.

Zanimivosti iz Zagreba. V torko 14. t. m. so peljali po Dugi ulici tri vozove polne poldinarskih bankovcev. Ob tej priliki se je en konj splašil in padel. Raz voz je padlo okoli 20 zabojev, v katerih je bilo do 67 milijonov kron. Zaboji so se razbili in novčanice so se razsule po cesti. Policija je takoj zaprla vsak dohod, da ni prešlo kaj denarja v roke nepoklicancev. — Poverjenosti za uk v Zagrebu je določilo na predlog proforsorskega sveta zagrebske tehnike pristojbino za uporabo laboratorija za analitično in fizično kemijo na 600 kron za semester za premožnejše slušatelje, 400 K za manj premožne na 200 K za one slušatelje, ki so oproščeni plačevanja učnine.

Šola za poučevanje ljudstva o higijeni. Iz Novega Sada poročajo, da bo zdravstveni odsek za Bačko, Baranjo in Banat začetkom oktobra otvoril brezplačno šolo za zdravstveno proučevanje, v kateri bodo sistematsko predavali zdravniki o vseh vejah higijene. Predavanja bodo izpopolnjena s slikami, raznimi preparati in z vzgledi na bolnikih. — Ali bi ne bilo nad vse koristno, da bi pri nas zdravstveni odsek tudi otvoril takšno šolo, kjer bi zdravniki poučevali narod in mu dejali nasvete glede higijene. Posebno bi bilo pa potrebno, da bi odsek priredil po deželi, posebno v industrijskih krajih predavanja o higijeni.

Todenski izkaz o zdravstvenem stanju mestna občina Ljubljanske: V tednu od 5./9. do 11./9. se je rodilo 30 otrok (4 mrtvoro-

jenj), umrlo je 29 oseb, med temi 21 tujecev. umrlo pa je: za otročico 8, za grizo 14 oseb (4 tujece), za jetiko 1, za nezgodah 2 in od različnih bolezni 12; za kužnimi boleznimi je v tem tednu obolelo 38 oseb, od teh 36 za grizo (7 tujecev, 10 vojakov), za vrtico 1 in za influenco tudi 1.

Po svetu.

— Ardigo umira. Iz Rima poročajo, da umira eden največjih italijanskih filozofov Ardigo, ki je poskusil pred dnevi izvršiti samomor. Že prej, ob času kobaridskega poraza, je hotel končati svoje življenje. — Ardigo, ki ima sedaj 92 let in ki je igral kot senator važno politično vlogo, je pisatelj »Psihologije kot pozitivne znanosti« in »Morale pozitivistov in sociologije«.

— Obsodba proti morilcu Tisze. V Budimpešti je 15. t. m. dopoldne razglasilo vojno sodišče obsodbo v procesu proti morilcu Tisze. Stefan Dobo in Tigor Sztankovszky sta bila obsojena v smrti na večalji, Aleksander Hüttner na petnajstletno težko ječo in Evgen Vago-Wilhelm na trimesečni zapor, pri čemer se mu vsteje doba preiskovalnega zapora, ki je že potekla. Nadalje so bili obsojeni vsi obtoženci v izgubo vojaških činov in odlikovanj. Hüttner mora vsako leto 31. oktobra, ob obletnici usmrtnitve grofa Tisze prebiti ves dan v temnici. Nadalje odreja obsodba, da se ima najprej obsedit Sztankovszky, nato pa Dobo.

— Avstrijska delegacija za finančno konferenco v Bruslju. Kakor smo že poročali, je pozvala Zveza narodov avstrijsko vlado, da se udeleži po svojih zastopnikih finančne konference v Bruslju dne 23. t. m. Izvoljena sta bila državni tajnik za finance dr. Reich in sekcijski šef državnega urada za zunanjo politiko dr. Schüller.

— Znižanje kvote za moko na Dunaju. Zaradi pomanjkanja moke in žita se je znižala kvota za moko. Znižanje bo trajalo več tednov, dokler ne pride dovoz iz Jugoslavije.

— Donava pri Budimpešti narašča. Dne 14. t. m. je narasla za 31 cm.

— Ogrska justica. Rajnik Heleni in Rimljani bi jo z vso upravičenostjo imenovali »osmo čudo sveta«, ker spada po svoji piramidarnosti tja med rodske kolose, egiptovske piramide, babilonske stolpe in kar je še takih-le famoznih, danes že nekoliko zastarelih stvari. V parlamentu je poročal poslanec Bela Fongler o nastopnem slučaju v Tiszinem procesu: Viktor Helai, za časa Karolyjeve vladne komandant budimpeštanskega mesta, je bil radi sodelovanja na umoru grofa Tisze aretirani. V februarja pa je pisal njegovim sorodnikom pismo, v katerem se je ponudil, da poskrbi »pravilo« priči. Nato je bil izpuščen, državni pravdnik mu je dal celo potrebnih papirjev, s katerimi je bil upravičen, sprehajati se poljubno po zaporih in primerno pripraviti obtožence. V njegovo osebno varstvo so mu dali dva oficirja, stanoval je v hotelu »Britannia« in je preskrboval sodno s krivimi pričami in lažljivimi dokazi. Ko so mu postala ta prevročila, je obdehal na Dunaj. — Tako torej izgleda ta zgodba — brez komentarja. Res, kaj takega še v Jugoslaviji nimamo in morajo biti jugoslovanski klerikalni bratci v resnici zavistni nad takimi rekordi.

Ogrski manevri. V soboto so se pričeli že prej s tako senzacijo napovedani manevri ogrskih čet ob vzhodno-avstrijski granici. V prostoru severno od Pirkfelda do Veszprina so koncentrirali ogrski kapucini več divizij — med katerimi se nahajajo tudi več oficirskih hord — ki stojijo deloma pod komando zloglasnega polkovnika Leharja. Vsem skupaj poveljuje pa sam samcati bivši admiral v. Horthy, ki sta ga božja previdnost in papeževa priprošnja izbrala za vrhovnega harambašo madžarskih katoliških haldukov. Kakor vidimo, lim ne da miru, madžarskim črnem in plavokrvnem namreč, tista nemirna žilica avantirerja — pardon, novozvoljenega »veličanstva«! — D'Annunzija, ki je že toliko smeha in žal, premalo odpornosti, vzbudila v nezavestnih možganih. Da bi vsaj še resno kaj poskusili, vraga, saj vedo, da sam pogled na njihove grozeče parade še nikomur hlače v nevarnost ne spravlja!

— Nov ruski dnevnik z nazivom »Vojta Rost« je začel izhajati v Pragi. Izdajatelj njegov je J. J. Lazarev. Uredniški krog pa tvorijo osebe znane iz marčne revolucije I. 1917: O. S. Minor, V. M. Zenzinov in V. J. Lebedev.

— Praški veleposlanec. Dne 12. t. m. je bil v Pragi v industrijski palači na razstavnem trgu odprt pragi veleposlanec.

— Razorožitev Nemčije napreduje, kakor brzojavljajo iz Londona, v hitrem tempu. V zadnjih dveh tednih so uničili 1009 topov, tako, da jih ostane skupaj s tistimi, katere izročijo antanti še 27.000. — 25.000 strojne je že nevpornabilnih, 35.000 čaka ista usoda; 13.000.000 pušk je uničenih, ostane jih pa še 16.000.000; od 11.000 mlnovk so Nemci 5000 že oddali. V novembru bo imela Nemčija samo še toliko vojnega materiala, kolikor ga ji določa mirovna pogodba. — Čudno je, kako na tem svetu vse mine, a ošabnost in pohlepnost v prvi vrsti. S tem, kar stane en sam top, bi lahko osrečilo eno samo bedno družino za cela leta, pa ne! Človeška zver, zaslepljena meščanska ropazelnost je rajši videla, da

Gospodarstvo.

— Dolg države pri južni železnici. K izvajanjem obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani z dne 25. avgusta t. l. ugotavlja komisariat ministrstva zaobračaja uradno, da je naša država doslej izplačala temu ravnateljstvu na račun njegovih terjatev glede vozarinskih določev in povzetti K 55.152.491.31 in da znaša zadnja prijavljena, še neizplačana terjatev samo K 6.900.572.65. — Do uvedbe frankaturne obveznosti in ukinitve povzetti južna železnica ni bila upravičena, ker je treba za tako odredbo odobritve ministrstva zaobračaja, te pa ni imela.

Dopisi.

Vrhlog pri Sl. Bistrici. Pred letom dni se je ustanovil tukaj krajevni odbor novorojene samostojne kmečke stranke, katero smo tudi mi socialisti pozdravljali, seveda tako dolgo, dokler nismo spoznali njenega kapitalističnega namena, oziroma: dokler nismo izprevideli, da umirajoči kapitalistični razred išče v zadnjih vzdihljajih leka nasproti vstajajočemu proletarijatu. Pozdravljali smo jo zato, ker je vendar boljše, da se vzbudi tudi kmetijski človek in spozna, da ni mogoče, da še dalje spi, kakor kralj Matjaž, v sanjah klerikalizma, ampak spozna, da je ravno isti trpin, kakor vsak drug delavec in suženj birokratskega režima, ki nalaga neznošna bremena na njegov že skriviljen hrbet. Videti je bilo, da se bodo vsi, tudi manjši posetniki priklopili tem odrešiteljem, pa glej, smolo je imel njih glavni organizator Alojz Bračič. Po poklicu je ta železniški uslužbenec na Pragerskem, ki je vedno komaj čakal, da mu sodrugi napolnijo korito, iz katerega bi bil seveda najraje vse sam pograbil. Imel je priliko, da je kupil v tukajšnji vasi hišo z gostilniško obrtjo in tobačno trafiko, za katero je seveda imel več brige, kakor pa za službo na železnici. Ker ni bilo mogoče vse ogromno delo natančno izvrševati, je bilo potrebno, da si zavaruje svojo eksistenco, zato je romal marsikateri nahrbtnik ali kovčeg z vozom, »pa ne mali«, že v vojnem času organom nemškega postajnega vodstva Pragerskega, zaradi česar je marsikateri opazovalec majal z glavo. Imel je tudi posebno smolo ali »srečo«, da mu je dvakrat pogorela hiša, ki je bila podrtja in velika zaloga precej slabega zrna, katero je bilo seveda za precejšnjo svoto zavarovano. Vkljub vsej nesreči je razpolagal s precejšnjim denarjem, katerega pomanjkanje so pošteni železničarji britko okužali z lakoto, in od marsikatero mlizice je teklo rujno vince, plačano od tega oholeza. Prišel je preobrat. Upali smo, da bo vendar konec tej komediji. Ali glej spaka: zdaj se je šele začelo razcvitati bujno delo. Utihotapljenje svinj s Hrvaške, ki so baje nosile tako lep dobiček in pojedine so se nadaljevale. Vendar vsako delo dobi svoje plačilo; kako začudeno smo se spogledali, ko se je neko jutro raznesla vest po vasi, da je tobačna trafika naenkrat pri županu, ne več pri našem prijatelju, ki je vedno tako skrbel za svoje »žepce«; izvedeli smo tudi vzrok. Ni mu bil dovolj dohodek od vseh strani, moral je tudi zlorabljati državni monopol in hajdi s tobakom po posredovalcu v Nemško Avstrijo. Govorijo tudi, da je že oddal tudi gostilniško obrt, češ, saj nič ne nese. Verjamemo. Toraj s takimi ljudmi se družijo gospod postajnačelniki iz Pragerskega. Ne rečemo, da mu je vse natančno znano, vendar mislimo, da bi moral vedeti, kakor je vedel toliko pošteni železničarjev zaznamovati kot zločince, jih preganjati in tirati v zapore, za kar, upamo, je dobil precejšnjo zausnico s tem, da je moral vse zopet sprejeti razen nekaj mladih, za te pa, upamo, bodo železničarji poskrbeli, in naša pomoč jim je zagotovljena. Obžalovanja vreden je, da še kljub vsej prebrisaniosti ni videl lepe bele vrane. Našega odkritosrčnega organizatorja pa vprašamo: ali pride to tudi v resolucijo, kakor takrat, ko smo gradili komisijsko cesto in smo se družili v narodnem svetu in okrajnih zastopih z liberalci in klerikalci in pri več drugih zadevah? Samostojni stranki pa zastitimo in ji privoščimo več takih organizatorjev, ki so povsod zraven, kakor tiste »muhe«, saj veste! Zatorej, mali posetniki in delavci, vsi v zdravo kmetstvo delavsko organizacijo in rešili se bomo težkega jarma.

Račje — Fram pri Mariboru. Naša veselica Kmečko-delavske zveze je zmešala dopisnika ljubljanske »Jugoslavije«, ki se pritožuje nad posameznimi klici. Tudi sicer se nekateri gospodje, ki so bili še pod Avstrijo nemčurji in najzvestejši hlapič in priganjači za vojno posojilo, malo preveč resenčijo. Mi delavci se nismo prej, pa se ne bomo danes davduševali za strupeni kavl, nizez, če pa hočejo to bivši nemčurji, je pač samo znak njihove duševne obubožanosti. Ja, Cankar je prav dejal: Hlapič! Prej avstrijske, danes jugoslovanske burzandarji. Tudi denuncira se nas pridno pri Zandarjih in okrajnem glavarstvu, vendar imamo mizarje samo pomilovalen odgovor: Hlapič! — Z zaničevanjem delavcev in kmetov po listih pa kažete tudi vašo oliko, gospodje, le tako naprej, da se prej spoznamo! Tudi o tem se o priliki pomemimo, ne pozabite pa, da bomo mi močni tudi brez vas. — Veselica je prav lepo uspešla in čast vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu!

Kulturni vestnik.

Koncert citrarskega kluba »Favorita«, v soboto 11. t. m. je uspel kakor smo pričakovali. Od zadnjega nastopa pa smo opazili napredovanje in tudi drugače klub lahko reprezentira, n. pr. s članom, ki sklada in izdaja kompozicije, kakor »Večerno žuborenje Save« in »Vstajenje«, ki so jo morali pri tem koncertu dodati. Signalni uvod te skladbe, prihajajoč v tempo koračnice, kaj lepo slika vstajenje. Izmed podanih stvari je bila »Preteklost« nekam prehitro igrana, zato je napravila malce slab utis disharmoničnosti. — Želimmo umetnikom se veliko, veliko napredovanja in več obziranosti s strani občinstva, ki ni popolnoma zasedlo praznih prostorov. Tako je pač z našo umetnostjo in umetniki.

Gledališki list. Danes je izšla prva številka Gledališkega lista, ilustriranega tednika, ki ga izdaja uprava Narodnega gledališča in ureja Oton Župančič. List prinaša zasedbo in vsebino dramskih in opernih del, ki se v priporozi tekem tedna v obeh ljubljanskih gledališčih, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, članke o važnejših dramskih in opernih delih in avtorjih. Dobiva se pri gledaliških blagajnah, pri bilijetirjih in v knjigarnah. Cena številki je 2 K.

II. Komorni večer godalnega kvarteta Zika. Po slajno vsem koncertiranj v Kranju, na Bledu in v Rogski Slatini nastopi Zikov kvartet v ponedeljek zvečer ob 8. v Unioni z izbranim, krasnim vzporedom. Zanimanje za ta komorni večer je upravičeno jako veliko. Vstopnice v trafiki Dolenc v Prešernovi ulici. Ne zamudite lepega večera!

Prva dramska predstava. Danes v četrtek 16. septembra se otvori letošnja dramska sezona s Cankarjevo satirično komedijo »Za narodov blagor« (izven). Jutri v petek 17. septembra se v priporozi prvič v slovenskem jeziku Leonida Andrejeva »Anfisa« (red A).

Vpošljite zaostalo naročnino za »NAPREJ«, da se Vam njega pošiljanje ne ustavi.

L. N. Tolstoj.
Moški in ženska.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)
Misli o spolnih odnošajih.
Med pisni, ki sem jih prejel povodom izdavanja »Kreutzerjeve sonate« in »Epilog«, mi je kačelo, da nisem spoznal potrebe, izpremeniti nabrajanja o spolnih odnošajih le jaz sam, nego tudi velika množica mislečih ljudi, katerih glasovi se ne slišijo in ne opažajo le zato, ker jih oglašuje krič tolpe, katere uporno in vneto brani prirojeni in njih strastem uganjajoči red reči, — med temi pisni sem prejel dne 7. oktobra 1890 nastopno pismo s priloženo brošuro pod naslovom »Diana«, na katero me pismo opozarja. Evo pisma:

New York, 7. oktobra 1890.
»Drago nam je, poslati Vam brošurico, naslovljeno »Diana, psiho-fiziološki poskus o spolnih odnošajih med zakonskimi moškimi in ženskami«, ki jo, kakor upamo, prejmete.
Odkar se je Vaše delo »Kreutzerjeva sonata« pojavilo v Ameriki, so mnogi govorili: »Diana« izpopolnjuje, polasnjuje in omogočuje teorijo Tolstega. Zato smo se odločili, poslati Vam to brošuro, da morete sami soditi.
Proseč, da se želje Vašega srca izpolnijo, ostajamo ndani Vam Burus-Co.
Veselo nas bo, ako nas počastite z odgovorom, da ste brošuro prejeli!«
Pred tem sem prejel iz Francije pismo Angèle Francoise in njeno brošuro.
V pismu me je gospa Angèle obvestila o dveh družtvih, ki imata za nalogo navažanje k čistemu spolnemu življenju. Prvo društvo obstoji v Angliji, drugo v Franciji »Société d'amour pur«. V sestavku gospe Angèle so bile izražene iste misli, kakor v knjižici »Diana«, le manj jasno in opredeljeno, z otenkom misticizma.

Misli, ki so izražene v brošuri »Diana«, sicer ne temelje na krščanskem nego na poganskem, platonskem svetovnem nabrajanju, a so tako nove in zanimive ter tako jasno kažejo nesmiselnost nastale razuzdanosti v samskem, kakor tudi v zakonskem življenju naše družbe, da hočem razodeti te misli čitateljem.
Osnovna misel brošure, ki nosi kot epigraf besede »In hosta eno telo«, je nastopna:
Razlika v ustroju moškega in ženske se ne kaže le v fizioloških odnošajih, nego tudi v naravnih svojstvih, ki se imenujejo pri moškem — moškost, pri ženski — ženskost. Privlačnost obeh spolov ni osnovana le na stremiljenju po telesnem občevanju, nego tudi na vzajemnem privlačevanju, ki ga medsebojno povzročajo obojestranska svojstva spolov: ženskost na moškega in moškost na žensko. Spol stremi za tem, da se spojniti z drugim, zato privlačnost med spoloma poraja enako stremiljenje po duševnem kakor tudi po telesnem občevanju. Stremiljenje po duševnem in stremiljenje po telesnem občevanju sta dva pojavi istega vira privlačnosti, nahajajoča se v taki zavisnosti drug od drugega, da zadoščenje enega stremiljenja vedno slabi drugo. Čim več se zadošča stremiljenju po duševnem občevanju, tem bolj slabi ali popolnoma zamre stremiljenje po telesnem občevanju in nasprotno, zadoščenje telesne privlačnosti oslabi ali uniči duševno privlačnost. Privlačnost obeh spolov tedaj ni le telesno stremiljenje po ploditvi otrok, nego medsebojna privlačnost spolov, ki more zavzeti obliko samo duševnega občevanja v mislih, samo telesnega občevanja v svrhu ploditve otrok in vseh različnih stopinj med prvimi in drugimi. Vprašanje, na kateri teh stopinj se ustavi zblíževanje raznih spolov, se reši na ta način, kako občevanje smatrajo združujoči se za sedaj ali za vedno kot dobro, potrebno in zato zaželeno. (V za-

nimivo ilustracijo, do katere stopinje je razmerje med spoloma podvrženo predodbi, kaj je dobro, potrebno in zaželeno, nam služi presenetljivi običaj maloruskega predzakonskega življenja, da namreč prežive zaročeni mladeniči leta in leta noči v družbi svojih nevest, ne da bi se dotaknili njih devišta.)
Popolno zadoščenje združujočim se področjem tvori ta stopinja, ki jo oni smatrajo za dobro, potrebno in zato zaželeno ter zavisi od njihovega osebnega mnenja. A neodvisno od tega, samo po sebi, objektivno, mora nuditi ena stopinja občevanja večje zadoščenje nego druga. Katere občevanje nudi vsem največje zadoščenje samo po sebi, neodvisno od osebnega mnenja združujočih se: ali to, ki se približuje k duševnemu, ali ono, ki se približuje k telesnemu? Odgovor na to vprašanje, jasen in nedvopen, dasi ugovarjač vsem običajnim mislim naše družbe se glasi: Čim bolj se občevanje približuje telesnosti, tem bolj se vžiga pohotnost in tem manjše je zadoščenje; čim bližje pa je duševnosti, tem manj se vzbujajo nove strasti in tem popolnejše je zadoščenje. Čim bližje je občevanje prvemu, tem pogubnejše je to za življensko silo; čim bližje drugemu, tem mirnejše, radostnejše in silnejše je splošno stanje.
Zvezo moškega in ženske »v eno telo« v obliki neločljivega zakona z enim možem oz. z eno ženo smatra pisatelj za neobhodni pogoj višjega razvoja človeka. Zakon potentakem, tvoreč naravni in zaželeni pogoj za vse dozorele ljudi, po avtorjevem mnenju ni da bi moral biti le telesna zveza, nego more biti tudi duševna. Z ozirom na razmere in temperament, zlasti pa glede na to, kaj smatrajo združujoči se za potrebno, dobro in zaželeno, se bo zakon pri nekaterih bolj približeval duševnemu občevanju, a pri drugih telesnemu: čim bolj pa je občevanje duševno, tem popolnejše bo zadoščenje.

S tem, da avtor priznava, da morejo isti spolni nagoni voditi k duševnemu občevanju — ljubezni, kakor tudi k telesnemu občevanju — zared otrok, in da prehajata dejstvom, odvisni od zavesti, drugo v drugo, tedaj ne je priznava nemožnosti vzdržnosti, nego ga smatra za bistven in neobhodno potreben predpogoj razumne spolne bigije in v zakonu in v samskem stanu.
Delce je opremljeno z obilnimi primeri in ilustracijami o stvari, katero obravnava, kakor tudi s fiziološkimi podatki o pojavih spolnih odnošajev, njihovih vplivih na organizem in o možnosti njih zavestnega namerenja na to ali ono pot — k ljubezni, ali ploditvi otrok. V podkrepitev svoje misli navaja avtor besede Herberta Spencerja: »Ako služi katerikoli zakon blaginji človeškega rodu, tedaj se mu človeška narava brezpogojno podvrže, tako da je ta uklonitev človeku prijetna.« Zato se ne smemo, pravi avtor, preveč zanašati na ustaljene navade in na pogoje, ki nas obdajajo, nego moramo gledati le na to, kaj človek mora biti in kaj mora postati v bližajoči se mu sijajni bodočnosti.
Distvo vsega navedenega nam avtor razlaga tako-le: Osnovna teorija »Diane« je ta, da ima spolno občevanje dve funkciji, ploditev dece ter ljubezen, in da mora biti spolna sila, v kolikor njima zavestne želje, ploditi otroke, vedno usmerjena na pot ljubezni. Oblika, v kateri se javlja ta sila, zavisi od razuma in navade, vsled česar bo postopno ravnanje razuma v soglasju s tu razloženimi načeli in postopno oblikovanje navad, ki se z njimi strinjajo, rešilo ljudi mnogega trpljenja in zadostilo njihovim spolnim nagonom.
Koncem knjige je dostavljeno izvrstno »pismo roditeljem in učiteljem« Elize Burnsove. To pismo more, ne glede na to, da obravnava predmete, ki se smatrajo za nedostojne (ker jih imenuje s praviimi imeni, kakor se drugače tudi delati ne sme)

tako blagodejno vplivati na nesrečno mladež, ki trpi vsled ekscesov in nepravilnosti, da bi bilo razširjenje tega pisma med do- raslimi moškimi, ki brezplodno tratijo svoje najboljše sile in svoje imetje, predvsem pa med bednimi dečki, ki ginejo le vsled svojega neznanja, po družinah, šolah, gimnazijah, zlasti pa po mladinskih oddelkih in notranjih zavodih, prava blagodat.
(Dalje prihodnjic.)
NAJNOVEJŠE BROŠURE:
Abditus: Naša gospodarska in socialna vprašanja. Cena 4 K.
Eno leto v Narodnem predstavništvu v Beogradu. Cena 6 K.
Majski spis (za leto 1920). Cena 3 K.
Marks - Engels: Komunistični manifest. Cena 2 K.
Čitate, razširajte te zanimive knjižice.
Naročajo se v upravi »Napreja«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.
Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Iak. Vehovec.
Uglaševanje in popraviljanje glasovirjev.
Točno in solidno. V mestu in na deželi.
Priporočam se st. občinstvu
FELIKS POVŠE, uglaševalec glasovirjev
Ljubljana, Tržaška cesta 45.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,
Tegetthoffova ulica 11
Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC
prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle - - pod najugodnejšimi pogoji. - -

Proda se 1 ženski in 2 moška živalna stroja; vsi prav dobro chr-njeni. Fr. Štřer, Sv. Petra nasip 53/L
Večja množina časopisnega papirja se proda. Poizve se v upravi »Napreja«.
Eriavec & Turk,
Irgovina z železnino pri »Zlati lopati«
proje Hammars-hmidt,
Ljubljana, Valvazerjev trg šte. 7, nasproti Križanske cerkve.

Misti, podgane, stenice in ščurki ter ves mišes vporablja moja preizkušeno najboljša in povsod hvaljena sredstva, kakor: za polske miši 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke 10 K, a posebno močna vrsta 20 K, posebna močna tinktura za stenice 10 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mršesom 8 in 12 K, tinktura proti ušm pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obliki in perilu 6 in 10 K, tinktura proti mršesu na sadiju in zelenjadi (uničev. rastlin) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.
Pošilja po povzetju: Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3.

Išče se
raznašalka za Vodmat in Vič.
Prijava v up. zvi. »Napreja«.
Tovarna Barva vsakovrstno --
JOS. REICH ----- blago.
Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Šelenburgova ul. 3. stnice in srajce.

Podružnice:
Maribor Gosposka ul. 38
Novomesto Glavni trg
Kočevje št. 39.
J. SANDRIN, Ljubljana,
Mestni trg št. 6 (vhod skozi vežo na levo).
Velika zaloga
vsakovrstnega usnja, kož, podplatov, gonilnih jermenov in sodarskega usnja na debelo.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.
Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.
Izvršuje vse bančne transakcije
:: naikulantneje. ::
SPREJEMA: Vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.
ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture
Brzjavlj: **ESKOMPTNA.** Int. telefon št. 146.
DAJE: kredite in predojme na blago, efekte itd.
IZDAJA: akreditive na vsa tu in inozemska mesta.
POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Nova partija gonilnih jermenov
došla. Dobaviša:
DRAVA
lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

Modni salon Stuchly - Maške
Ljubljana
Židovska ul. 3. Evroški trg 1
Priporočam veliko izbiro naj-novejših svilenih klobukov, čepic in slemčikov za damo in dekle.
Popravila točno in ceno. Zalni klobuki vedno v zalogi.
289

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena 1. 1867. Vezanje počinje brezplačno.
Pisalni stroji »Adler«.
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarov.
Dürkopp, Styria, Waffenberg. Zeločasno znižane cene!

Nakupovalna zadruga
za konzumne in produktivne zadruge in zavode
R. Z. Z. O. Z.
v Ljubljani, Aleksandrova ulica šte. 5
priporoča svojim članom
nakup najrazličnejšega blaga!

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi
(vpisana zadruga z omejenim poročtvom)
sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.
Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1033 članov ter sledeče društvene sklade:
Rezervni delež K 41.647'42
Društveni sklad K 30.939'43
Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2.329.207'94.
Član postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 2'50 in delež K 40.
Pisarna v Zagorju šte. 99.